Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0148

Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve 2023., 2024. ja 2025. aastal

Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta resolutsioon Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve kohta 2023., 2024. ja 2025. aastal (2025/2016(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 2 ja 3,

– võttes arvesse 18. detsembri 2000. aasta Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,

– võttes arvesse 17. novembri 2017. aasta Euroopa sotsiaalõiguste sammast,

– võttes arvesse komisjoni 25. juuli 2024. aasta aruannet „Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve 2023. aasta aruanne“ (COM(2024)0358),

– võttes arvesse komisjoni 21. oktoobri 2025. aasta aruannet „2025. aasta ülevaatlik aruanne lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta“ (COM(2025)0871) ning 2025. aasta septembris avaldatud Euroopa Komisjoni volinike 2025. aasta eduaruandeid lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta,

– võttes arvesse oma 23. novembri 2023. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve kohta 2020., 2021. ja 2022. aastal[1],

– võttes arvesse oma 9. juuni 2016. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu avatud, tõhusa ja sõltumatu halduse kohta[2] ning selles esitatud ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Liidu avatud, tõhusat ja sõltumatut haldust,

---

1 ELT C, C/2024/4229, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4229/oj.
2 ELT C 86, 6.3.2018, lk 126.

– võttes arvesse oma 22. novembri 2023. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile digitaliseerimise ja haldusõiguse kohta[3],

– võttes arvesse 13. aprillil 2016. aastal Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet[4],

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni 21. mai 2025. aasta teatist „Ühtne turg: meie Euroopa koduturg ebakindlas maailmas – Ühtse turu lihtsamaks, sujuvamaks ja tugevamaks muutmise strateegia“ (COM(2025)0500),

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatist „Üheskoos edasi: julgem, lihtsam ja kiirem liit“ (COM(2025)0045),

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatist „Lihtsam ja kiirem Euroopa: teatis rakendamise ja lihtsustamise kohta“ (COM(2025)0047),

– võttes arvesse komisjoni talituste 14. juuli 2023. aasta töödokumenti „Stocktaking report on the Commission working methods for monitoring of the application of EU law“ (Kokkuvõttev aruanne komisjoni töömeetodite kohta ELi õiguse kohaldamise järelevalves) (SWD(2023)0254),

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet 28/2024 „ELi õigusaktide täitmise tagamine“,

– võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 28. augusti 2025. aasta arvamust „Lihtsam ja kiirem Euroopa“[5],

– võttes arvesse Mario Draghi 2024. aasta septembri aruannet „The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik – Euroopa konkurentsivõime strateegia),

– võttes arvesse Enrico Letta 2024. aasta aprilli aruannet „Much more than a market“ (Palju enamat kui turg“),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse petitsioonikomisjoni arvamust,

– võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A10-0037/2026),

---

3 ELT C, C/2024/4215, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4215/oj.

4 ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

5 ELT C, C/2025/4414, 29.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4414/oj.

A. arvestades, et ELi õigusloome põhineb Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 2 kohaselt sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine; arvestades, et liidu õiguse ühetaoline, järjepidev ja tulemuslik kohaldamine kõigis liikmesriikides on vajalik selleks, et saavutada ELi eesmärgid, tagada siseturu nõuetekohane toimimine ning säilitada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala; arvestades, et liidu väline usaldusväärsus sõltub liidu suutlikkusest tagada nende väärtuste ja põhimõtete täielik järgimine liidus endas;

B. arvestades, et ELi lepingu artikli 4 lõike 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 288 ja artikli 291 lõike 1 kohaselt vastutavad liidu õiguse nõuetekohase, ühtse ja ettenähtud tähtaja jooksul ülevõtmise, kohaldamise ja rakendamise eest eelkõige liikmesriigid; arvestades, et lojaalse koostöö põhimõte toob kaasa kohustuse aidata kaasa ELi ülesannete täitmisele ja hoiduda kõigist meetmetest, mis võiksid ohustada ELi eesmärkide saavutamist; arvestades, et ELi õigusaktid on tulemuslikud ainult siis, kui ühelt poolt on need õigel ajal, täielikult ja täpselt üle võetud ning teiselt poolt on liikmesriigid neid riiklikus õiguses nõuetekohaselt kohaldanud, mis on vajalik selleks, et tagada kõigile liidu kodanikele ELi poliitikast tulenev kasu, sealhulgas nende põhiõiguste kaitse, ja võrdsed võimalused kõigile ettevõtjatele kogu siseturul; arvestades, et sellega seoses on ELi õiguse täitmise tagamine väga oluline, et säilitada liikmesriikide vahel võrdsed tingimused;

C. arvestades, et liidu õigusaktide kvaliteet, selgus, järjekindlus ja kättesaadavus on nende nõuetekohase, tulemusliku, õigeaegse ja täieliku ülevõtmise ja rakendamise eeltingimused; arvestades, et keerukus, kattuvad õigusaktid, erinevad määratlused ja ebamäärane sõnastus suurendavad viivituste, erineva tõlgendamise ja nõuete puuduliku täitmise ohtu; arvestades, et ELi õigusaktid tuleks koostada selgel, ratsionaalsel ja tehniliselt ülevõetaval viisil, mis võimaldab liikmesriikidel, kodanikel ja ettevõtjatel mõista, kohaldada ja kasutada oma ELi õigusest tulenevaid õigusi ja kohustusi; arvestades, et tehnoloogia, sealhulgas tehisintellekti areng, loob uusi võimalusi, kuidas parandada õigusaktide koostamist, järelevalvet ja nende järgimise hindamist ning kodanike ja ettevõtjatega suhtlemist, tingimusel et selle kasutamist reguleerivad läbipaistvad, eetilised ja andmete kaitse tagavad raamistikud;

D. arvestades, et rikkumismenetlused koos muude rakendamist ja nõuete täitmist edendavate mehhanismidega tagavad, et ELi kodanikke ja ettevõtjaid ei mõjuta negatiivselt ELi õiguse hilinenud või mittetäielik ülevõtmine või selle ebaõige kohaldamine liikmesriikides; arvestades, et rikkumismenetluste õigeaegne ja järjekindel algatamine komisjoni poolt on täiendav abinõu, et tagada liidu õiguse järgimine; arvestades, et liikmesriikide Euroopa Liidu Kohtusse andmise asemel eelistab komisjon lahendada rikkumisjuhtumeid riigi ametiasutustega peetava dialoogi teel, sest

komisjoni jaoks on Euroopa Liidu Kohus viimane abinõu; arvestades, et 2016. aastal seadis komisjon rikkumisjuhtumite ja kaebuste käsitlemisel esikohale liidu õiguse kõige tõsisemad rikkumised, mis kodanike ja ettevõtjate huve märkimisväärselt mõjutavad; arvestades, et komisjon rakendab seda uut ja sihipärasemat meetodit alates 2017. aastast;

E. arvestades, et avalikud konsultatsioonid ning mõju eel- ja järelhindamised on olulised vahendid, millega tagatakse teadlik, tulemuslik, vastutustundlik ja läbipaistev õigusloome;

F. arvestades, et Euroopa Parlamendile esitatavad petitsioonid annavad väärtuslikku teavet puuduste ja lünkade kohta ELi õiguse rakendamisel liikmesriikide tasandil ning need võivad aidata seirata ELi õigusaktide nõuetekohast kohaldamist ja ülevõtmist liikmesriikides kõigis poliitikavaldkondades; arvestades, et märkimisväärne arv petitsioone käsitleb ELi keskkonnaalaste õigusaktide rakendamist, põhiõiguste kaitset ning õigusriigi ja demokraatia austamist; arvestades, et kodanike selline panus annab väärtuslikku teavet liidu õiguse tegeliku kohaldamise kohta ning seda tuleks järelevalve- ja täitmise tagamise tavades süstemaatiliselt arvesse võtta;

G. arvestades, et Euroopa Parlamendile esitatakse üha rohkem petitsioone, kus käsitletakse laste ja noorukite õigusi ja turvalisust digikeskkonnas, eelkõige seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ohtu; arvestades, et petitsioonides käsitletakse lastekaitse puudusi laiemalt, sealhulgas internetiturvalisust ja ligipääsu lastekaitseteenustele; arvestades, et petitsioonide esitajad juhivad sageli tähelepanu liikmesriikides püsivatele puudustele ja korduvatele rikkumistele liidu õiguse rakendamisel neis valdkondades, mis näitab, et vaja on tugevdatud järelevalvet ja õigeaegseid järelmeetmeid;

H. arvestades, et Euroopa Komisjon ei avaldanud kahjuks 2024. aasta kohta ELi õiguse kohaldamise järelevalve aastaaruannet, katkestades sellega 1983. aastal algatatud ja üle 40 aasta püsinud tava;

I. arvestades, et komisjoni 2025. aasta ülevaatlikus aruandes lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta pannakse suurt rõhku lihtsustamisalgatustele; arvestades, et sellise rõhuasetuse vastukaaluks tuleks sama üksikasjalikult analüüsida ka rakendamist ja täitmise tagamist; arvestades, et ilma komisjoni järelevalveta ning tõhusate ja tulemuslike täitmise tagamise meetmeteta oleks piiriülene äritegevus ning inimeste, kaupade, kapitali ja teenuste vaba liikumine ELis tõsiselt häiritud; arvestades, et komisjon peaks võtma täitmise tagamise meetmeid, et tagada kõik ELi õigusest tulenevad õigused, eelkõige inimõigused; arvestades, et liidu õiguse mõjusus ja usaldusväärsus sõltub selle suutlikkusest pakkuda kõigile kodanikele ja piirkondadele ilmselget sotsiaalset, keskkonnaalast ja majanduslikku kasu ning tagada, et kedagi ei jäeta

ELi reeglite kohaldamisel kõrvale; arvestades, et põhimõte, et komisjoni tegevuse, sealhulgas liidu õiguse kohaldamise järelevalve suhtes kohaldatakse parlamentaarset kontrolli, on oluline, et tagada demokraatlik vastutus ELi kodanike ees ja suurendada üldsuse usaldust liidu institutsioonide vastu;

J. arvestades, et lõpetatud rikkumismenetluste arv väheneb järsult: 1 030-lt 2023. aastal 535-le 2024. aastal; arvestades, et pooleli olevate menetluste arv suurenes 1 461-lt 2023. aastal 1 493-le 2024. aastal; arvestades, et uute rikkumismenetluste arv suurenes 528-lt 2023. aastal 567-le 2024. aastal; arvestades, et 2025. aasta esialgsetest andmetest ajavahemiku kohta 1. jaanuarist kuni 31. juulini 2025 nähtub, et 345 juhtumit lõpetati ja 1 559 juhtumit oli pooleli; arvestades, et need andmed ei ole täielikud, ei ole veel kättesaadavad või ei ole neid komisjoni veebisaidil avaldatud; arvestades, et 2023., 2024. ja 2025. aastal algatati kõige rohkem rikkumismenetlusi keskkonnapoliitika valdkonnas; arvestades, et 2023. aastal järgnesid sellele valdkonnale energeetika ja transport; arvestades, et 2024. aastal järgnesid sellele õigus- ja tarbijaküsimuste ning liikuvuse ja transpordi valdkonnad; arvestades, et 2025. aastal järgnesid sellele õigus- ja tarbijaküsimuste ning energeetika valdkonnad;

K. arvestades, et esineb juhtumeid, kus teatavad liikmesriigid rikuvad pidevalt ELi õigust ja jätavad süstemaatiliselt täitmata Euroopa Liidu Kohtu otsused;

ELi õiguse järelevalve ja täitmise tagamine

1. võtab teadmiseks komisjoni 2023. aasta aruande ELi õiguse kohaldamise järelevalve kohta;

2. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei avaldanud ELi õiguse kohaldamise järelevalve aastaaruannet 2024. aasta kohta, katkestades sellega üle 40. aasta tagasi 1983. aastal algatatud tava; rõhutab, et ELi õiguse kohaldamise korrapärane iga-aastane järelevalve on oluline vahend, mille abil komisjon täidab aluslepingute täitmise järelevalvaja ülesannet kooskõlas ELi lepingu artikli 17 lõikega 1, kuna see aitab tagada ja seirata ELi õiguse nõuetekohast kohaldamist ja täitmist kõigis liikmesriikides ning jälgida selles valdkonnas tehtud edusamme läbipaistval ja kõigile kättesaadaval viisil; on veendunud, et iga-aastane aruanne ELi õiguse kohaldamise järelevalve kohta on mõjukas vahend, mis võimaldab kontrollida ELi õiguse nõuetekohast ülevõtmist ja rakendamist ning kaitsta aluslepingutes sätestatud institutsioonilist tasakaalu; rõhutab, et Euroopa Parlamenti tuleb pidevalt teavitada ja et Euroopa Parlament tugineb sellele aruandlusele nii kaasseadusandjana kui ka ELi lepingu artikli 14 lõike 1 alusel komisjoni üle poliitilise kontrolli teostamisel tagamaks, et komisjon kasutab oma volitusi nõuetekohaselt; rõhutab, kui oluline on tagada iga-aastane järelevalve liidu õiguse kohaldamise üle riikide kaupa, et

vältida põhiõiguste ja õigusriigi rikkumisi nõuete täitmata jätmise tõttu; kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu väljendusvabadusele, meedia mitmekesisusele, võrdsusele ja diskrimineerimiskeelule, kuna nende rikkumine võib otseselt mõjutada kodanike usaldust ELi vastu; on seisukohal, et läbipaistev ja kättesaadav aruandlus aitab hoida kodanikke kursis ELi õiguse rakendamisega ja vähendab väärinfo levikut ELi toimimise kohta; märgib murega, et mõne liikmesriigi konstitutsiooni- ja kõrgeimad kohtud on seadnud kahtluse alla ELi õiguse ülimuslikkust käsitleva väljakujunenud kohtupraktika; rõhutab, et sellised arengutendentsid peaksid alati kaasa tooma komisjoni kiire tegutsemise täitmise tagamiseks, kaasa arvatud rikkumismenetluse;

3. täheldab, et komisjon liigub ELi õiguse kohaldamise järelevalve puhul uue aruandlustsükli suunas: iga volinik esitab iga-aastase eduaruande lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta ja lisaks esitatakse ülevaatearuanne lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta; väljendab heameelt 2025. aasta ülevaatearuande ja volinike 2025. aasta eduaruannete üle, mis hõlmavad ajavahemikku 1. jaanuarist kuni 31. juulini 2025, kuna need sisaldavad väärtuslikke fakte ELi õiguse rakendamise olukorra kohta eri sektorites ja liikmesriikides; märgib, et aruanded on koostatud selgelt; peab siiski kahetsusväärseks asjaolu, et analüüsis keskendutakse endiselt liialt saavutustele ega pöörata piisavalt tähelepanu püsivatele probleemidele ja täitmise tagamise süsteemsetele lünkadele; märgib, et võrdlusandmete ja tulemustele suunatud näitajate ebapiisavus piirab ajapikku tegelike edusammude hindamist; toonitab, et aastane ülevaatearuanne ei tohi olla pelgalt kirjeldus, vaid selles tuleb anda sisuline ja kriitiline hinnang süsteemsetele probleemidele ja puudustele ELi õigusaktide kohaldamisel ja nende täitmise tagamisel, sealhulgas selgelt ja läbipaistvalt ära märkida puudused ja nende kõrvaldamiseks kavandatud meetmed; kutsub komisjoni üles tagama, et tulevastes ülevaatearuannetes kasutatakse järjekindlat lähenemisviisi ning et lihtsustamist käsitlevaid peatükke tasakaalustatakse rakendamise ja täitmise tagamise analüüsimisega; kutsub komisjoni üles minema kaugemale formalistlikust ja menetluslikust järelevalvest, mille puhul keskendutakse üksnes direktiivide ülevõtmisele; rõhutab, et järelevalve peaks kajastama, kas ELi õigus on oma eesmärkide saavutamisel sisuliselt tulemuslik; nõuab, et komisjon avaldaks ülevaatearuannete koostamisel kasutatud metoodika, et tagada läbipaistvus ja toimiv parlamentaarne kontroll; rõhutab, et hea koostöö institutsioonide vahel, eelkõige komisjoni ja Euroopa Parlamendi vahelise pideva struktureeritud dialoogi kaudu, on tähtis, et tagada täielik läbipaistvus ja ligipääsetavus ning suurendada aruannete usaldusväärsust ja kasulikkust poliitikakujundajate ja kodanike jaoks;

4. nõuab suuremat läbipaistvust komisjoni, Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelises koostöös ELi õiguse rakendamise ja selle täitmise tagamise valdkonnas, sealhulgas korrapäraste struktureeritud

dialoogide, andmete süstemaatilise jagamise ja asjakohaste dokumentide õigeaegse Euroopa Parlamendile edastamise kaudu kooskõlas institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppega;

5. peab kahetsusväärseks, et komisjoni 2023. aasta aruannetes liidu õiguse kohaldamise järelevalve kohta ning ülevaatearuandes lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta puudub teave ELi oluliste poliitiliste prioriteetide kohta;

6. rõhutab vajadust tugevdada eelmehhanisme, millega tagatakse, et seadusandlikud ettepanekud on täielikult kooskõlas aluslepingutes sätestatud pädevuste jaotusega, et vältida olukordi, kus õigusaktid, mis on seadusandliku tavamenetluse teel vastu võetud ja liikmesriikide heakskiidu saanud, võidakse hiljem kas või osaliselt tühistada õigusliku aluse või pädevuse alusel; rõhutab, et tõhustatud õiguslik kontroll õigusloomeprotsessi kõigis etappides on hädavajalik, et tagada ELi õigusaktide stabiilsus, prognoositavus ja usaldusväärsus; rõhutab, et komisjon peab tagama süstemaatilise vastavuskontrolli, et ELi õigusaktid ei tungiks valdkondadesse, mis ei kuulu ELi pädevusse, eelkõige tundlikesse valdkondadesse;

7. kutsub komisjoni üles avaldama aastase läbipaistvusaruande, mis käsitleb konkreetselt järelevalve-, lihtsustamise ja täitmise tagamise tsüklit ning milles kirjeldatakse üksikasjalikult metoodika muudatusi, andmeallikaid, tekkinud probleeme ning sidusrühmade ja riikide haldusasutustega peetud konsultatsioone;

8. võtab teadmiseks komisjoni 2025. aasta ülevaatearuandes ja kättesaadavates valdkondlikes eduaruannetes olevad viited rikkumismenetluse eelsetele dialoogidele (endine EU Pilot), nende praegusele toimimisele ja nende rollile probleemide varajase lahendamise hõlbustamisel enne ametliku rikkumismenetluse algatamist; on siiski seisukohal, et need viited peaksid olema üksikasjalikumad;

9. rõhutab, et Euroopa Parlamendile esitatavad petitsioonid on oluline vahend, mille abil tuvastada puudusi ELi õiguse rakendamises, sealhulgas süsteemseid või struktuurseid rikkumisi liikmesriikides; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon tagaks petitsioonidest ilmneva teabe ja järelduste arvessevõtmise ning nende lõimimise komisjoni täitmise tagamise ja järelevalve protsessidesse; palub komisjonil eelkõige esitada üksikasjalikud statistilised andmed selliste petitsioonide arvu kohta, mille alusel komisjon on võtnud järelmeetmeid, sealhulgas nende petitsioonide kohta, mis on viinud täiendavate uurimisteni EU Piloti menetluste või rikkumismenetluste kaudu;

10. väljendab muret selle pärast, et seadusandlike ettepanekutega ei kaasne tihtipeale mõjuhinnanguid; eriti murettekitav on see juhul, kui tegemist on seadusandlike ettepanekutega, millel võib olla märkimisväärne mõju põhiõigustele; rõhutab, et mõjuhinnangud

aitavad tagada ELi õigusaktide kvaliteeti ja hõlbustavad seega nende rakendamist ning suurendavad ELi institutsioonide läbipaistvust ja vastutust; rõhutab, kui oluline on mõjuhinnanguid koostades konsulteerida asjaomaste sidusrühmade ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega;

11. soovitab komisjonil kaasata sidusrühmad, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja sõltumatud eksperdid ulatuslikult ELi õiguse rakendamise järelevalvesse ja kasutada igakülgselt ära nende asjatundlikkust ja teadmisi kohapeal rakendamisest;

12. kinnitab veel kord, et õigusriigi austamine on ELi õiguse tulemusliku rakendamise ja kõigis liikmesriikides ühetaolise kohaldamise peamine eeltingimus, ning tunnustab õiguskaitse tähtsat rolli põhiõiguste kaitsmisel; rõhutab, et ELi õiguse nõuetekohane ja ühetaoline kohaldamine vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas on oluline põhiõiguste, vastastikuse usalduse ja õigusriigi kaitsmiseks kogu liidus; märgib murega, et endiselt esineb püsivaid puudusi peamiste õigusaktide ülevõtmisel ja rakendamisel; väljendab tugevat toetust õigusriigi tingimuslikkuse mehhanismile ning kutsub komisjoni üles seda järjepidevalt ning objektiivsel ja läbipaistval viisil kohaldama; rõhutab tungivat vajadust suurema kontrolli järele selle üle, kas liikmesriigid järgivad liidu põhiväärtusi, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2, nimelt õigusriiki, demokraatiat ja inimõiguste austamist; toonitab, et ELi lepingu artiklis 7 sätestatud kord on oluline täitmise tagamise vahend juhuks, kui esineb ilmne olulise rikkumise oht; rõhutab, et õigusriigi austamine ei puuduta mitte ainult liikmesriike, vaid ka ELi institutsioone, kes peaksid aluslepingute järgimise eest vastutama;

13. väljendab heameelt komisjoni jõupingutuste üle jõustada nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega[6] ning digiteenuste määrus[7], et tagada tugev õiguslik ja institutsiooniline kaitse vaenukõne, diskrimineerimise ja vägivalla eest nii päriselus kui ka digikeskkonnas;

14. nõuab tugevamat piiriülest koostööd õigus- ja õiguskaitseasutuste vahel, et edukalt võidelda raskete kuritegude, korruptsiooni ja terrorismi vastu; toetab õigusemõistmise vahendite edasist digitaliseerimist, sealhulgas e-Evidence'i ja e-CODEXi täielikku kasutuselevõttu; rõhutab, kui oluline on tugevdada Euroopa Prokuratuuri (EPPO) rolli ja tegevussuutlikkust;

---

6 ELT L 328, 6.12.2008, lk 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

15. rõhutab, et kui komisjon kohaldab selliste põhiõiguste hartaga ette nähtud põhiõiguste kaitset, mis vastavad inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud õigustele, peaks ta nõuetekohaselt arvesse võtma Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat;

16. kiidab heaks Draghi aruandes ja Letta aruandes esitatud strateegilised soovitused ning toonitab nende tähtsust liidu rakendamissuutlikkuse tugevdamisel, ühtse turu ajakohastamisel ning ELi õiguse sidusama ja tulemustele suunatud juhtimise tagamisel kõigis poliitikavaldkondades;

Rikkumismenetlused

17. väljendab suurt muret komisjoni vastumeelsuse pärast algatada Euroopa Liidu Kohtus rikkumismenetlusi, isegi kui tegemist on ELi õiguse selge ja pideva rikkumisega; nõuab tungivalt, et komisjon kui aluslepingute täitmise järelevalvaja kasutaks täielikult kõiki olemasolevaid täitmise tagamise vahendeid ega hoiduks kohtuvaidluste kasutamisest olulise täitmise tagamise vahendina, millega tagada ELi õiguse järgimine ja autoriteet; peab kahetsusväärseks, et rikkumismenetluste algatamine on endiselt valikuline, kuna komisjon seab esikohale rikkumised, millel on tema arvates kõige suurem mõju avalikele ja ärihuvidele[8], ning väljendab muret selle pärast, et ELi õiguse võimalikele rikkumistele ei järgne süstemaatiliselt täitmise tagamise meetmeid; toonitab tulemusliku järelevalve ja ennetavate meetmete tähtsust, et kodanike kanda ei jääks kulud, mis tulenevad ELi õiguse puudulikust ülevõtmisest või selle ebaõigest kohaldamisest liikmesriikides;

18. kritiseerib asjaolu, et kriteeriumid, mille alusel komisjon seab teatavad täitmise tagamise meetmed esikohale teiste ees, ei ole läbipaistvad; kutsub komisjoni üles vastu võtma ja avaldama läbipaistvad ja objektiivsed kriteeriumid, mida kohaldatakse rikkumisjuhtumite korral, eelkõige juhul, kui tegemist on põhiõiguste, õigusriigi või siseturu eeskirjade tõsise või süsteemse rikkumisega seotud juhtumite väljavalimise ja prioriseerimisega; rõhutab, et kogu protsessi vältel on vaja suuremat läbipaistvust, mis hõlmab ka üldsuse juurdepääsu teabele algatatud menetluste seisu, laadi ja ulatuse kohta ning üldsuselt saadud ja arvesse võetud panuse kohta, eelkõige rikkumismenetluste algatamise etapis; kutsub komisjoni üles andma omaalgatuslikult ja pidevalt aru juhtumitest, mille puhul ta on reageerinud kahtlustatavale tõsisele rikkumisele, ja juhtumitest, mille puhul ta on otsustanud mitte reageerida;

19. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Liidu Kohtu otsuste täitmata jätmise juhtudel ei ole sageli algatatud rikkumismenetlusi; kutsub komisjoni üles algatama järjekindlalt selliseid menetlusi juhtudel, kui Euroopa Liidu Kohtu otsust ei täideta, sealhulgas nõudma

---

8 Komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatis „Lihtsam ja kiirem Euroopa: teatis rakendamise ja lihtsustamise kohta“ (COM(2025)0047).

kindlasummalisi makseid või karistusmakseid, eelkõige ELi õiguse süsteemsete rikkumiste või Euroopa Liidu Kohtu otsuste korduva täitmata jätmise korral asjaomases liikmesriigis;

20. rõhutab, et kodanike, õiguspraktikute või kodanikuühiskonna organisatsioonide esitatud kaebused ELi õiguse rikkumise kohta liikmesriikides on oluline teabeallikas, mis aitab tagada ELi õiguse täitmist; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks talle esitatud kaebuste puhul asjakohaseid järelmeetmeid, sealhulgas algataks vajadusel õigeaegselt rikkumismenetlused või teavitaks kaebuse esitajat selgelt põhjustest, miks rikkumismenetlust ei algatata; rõhutab lisaks, et olulised on ka muud kanalid, mis võimaldavad kodanikel teatada ELi institutsioonide haldusomavolist või pettustest, ning toonitab vajadust suurendada Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Pettustevastase Ameti rahalisi ja inimressursse ning muuta Euroopa Parlamendile petitsiooni esitamise mehhanism toimivamaks;

21. märgib, et parlament on saanud mitu petitsiooni, kus väljendatakse suurt muret laste seksuaalse väärkohtlemise pärast, eelkõige internetis, ning laiemalt korduvate või süsteemsete puuduste pärast lastekaitset käsitleva liidu õiguse rakendamisel; rõhutab, et 2023. ja 2025. aastal jätkas komisjon 18 liikmesriigi suhtes rikkumismenetlusi seoses laste seksuaalse väärkohtlemise vastast võitlust käsitleva direktiivi 2011/93/EL[9] ebaõige ülevõtmisega, kusjuures kaheksa neist menetlustest on lõpetatud; kutsub komisjoni üles seadma esikohale õiguse täitmise tagamise selles valdkonnas ning tagama kiired ja tõhusad järelmeetmed petitsioonidele, kus on esitatud väited nõuete rikkumise kohta, võttes arvesse laste eriti suurt haavatavust; ergutab komisjoni kasutama kõiki olemasolevaid menetluslikke ja õiguslikke vahendeid, et tagada laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamist ja tõkestamist käsitleva liidu õiguse täielik ja tulemuslik rakendamine;

22. märgib murega, et teatavates liikmesriikides on eelotsusemenetluse kohaldamine ohus, sealhulgas on ohus kohtunike võimalus eelotsuseid taotleda; rõhutab, et sellised takistused kahjustavad ELi õiguse nõuetekohast rakendamist nendes liikmesriikides; nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks eelotsusemenetluse täieliku järgimise tagamiseks täiel määral kõiki asjakohaseid vahendeid;

23. nõuab tungivalt, et komisjon kasutaks tulemuslikult kohtueelset etappi, pidades silmas eesmärki tagada, et liikmesriik täidaks ELi õigusest tulenevaid kohustusi võimalikult kiiresti; nõuab tungivalt, et komisjon kehtestaks ajapiirangu rikkumismenetluse eelsele dialoogile (varasema nimetusega EU Pilot), et tagada kiire lahendus ja täitmise tagamine; soovitab anda üksikasjalikumat ja kättesaadavamat teavet nende mitteametlike dialoogide kohta,

---

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK (ELT L 335, 17.12.2011, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj).

sealhulgas eeldatavate ajakavade ja tulemuste kohta, et tagada vastutus ja õigeaegne lahendamine;

ELi õiguse rakendamine

24. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama struktureeritud koostööd ja varajase hoiatamise mehhanisme, mis aitavad tuvastada ülevõtmise või rakendamisega seotud probleeme enne, kui ametlikud rikkumismenetlused muutuvad vajalikuks; nõuab tungivalt, et liikmesriigid peaksid rangelt kinni ülevõtmise tähtaegadest, järgiksid komisjoni suuniseid, osaleksid aktiivselt ja igakülgselt rakendamist puudutavates dialoogides ning teavitaksid komisjoni aegsasti ülevõtmise ja rakendamisega seotud võimalikest takistustest ja probleemidest, et vältida viivitusi, vigu ja võimalikke karistusi; nõuab sellega seoses täiendavat toetust liikmesriikide haldus- ja tehnilise suutlikkuse tõhustamiseks; peab kahetsusväärseks, et mõned liikmesriigid teatavad ülevõtmise ja/või rakendamisega seotud probleemidest liiga hilja või ei teata neist üldse, mis põhjustab ELi kodanikke ja ettevõtjaid negatiivselt mõjutavad viivitusi; tuletab meelde, et liikmesriigid osalevad seadusandlikus menetluses nõukogu kui kaasseadusandja kaudu; rõhutab, et ELi õiguse puudulik jõustamine õõnestab kodanike arusaama EList ja selle suutlikkusest tulemusi saavutada;

25. väljendab heameelt selle üle, et uue vahendina, mis toetab liikmesriike liidu õiguse järgimisel, on kasutusele võetud rakendamisdialoogid; rõhutab, kui oluline on luua selge, läbipaistev ja kaasav protsess, mille alusel määrata kindlaks, valida välja ja kaasata sidusrühmad nendesse dialoogidesse kõigis ELi liikmesriikides; märgib murega, et piirkondlike ja kohalike omavalitsuste osalemine rakendamisdialoogides on endiselt piiratud; rõhutab, et sidusrühmade sisuline osalemine on tähtis, et parandada rakendamiseks tehtavate pingutuste kvaliteeti, õiguspärasust ja tulemuslikkust;

26. märgib, et siseturu tulemustabeli kohaselt on siseturu valdkonna direktiivide ülevõtmise keskmine viivitus ELis praegu 11,9 kuud, mis tähendab, et keskmiselt kulub liikmesriikidel ELi direktiivide riigisisesesse õigusesse ülevõtmiseks peaaegu aasta kauem, kui on ette nähtud;

27. väljendab muret asjaolu pärast, et paljudes ELi seadusandlikes aktides on viiteid tehnilistele standarditele ja delegeeritud õigusaktidele või rakendusaktidele, mis on põhiakti vastuvõtmise ajal veel väljatöötamisel, mistõttu on liikmesriikidel raske kõnealuseid akte ette nähtud tähtajaks täielikult üle võtta;

28. märgib murega, et 2025. aasta aprillis käivitatud uus rakendusplatvorm Europa, mille eesmärk on koondada teavet komisjoni täitmise tagamise meetmete, rikkumismenetluste, direktiivide ülevõtmise ja rikkumismenetluse eelse dialoogi

(varasema nimetusega EU Pilot) kohta, on piiratud; juhib tähelepanu sellele, et potentsiaalile vaatamata koosneb see platvorm peamiselt andmetabelitest ja seda tuleks täiustada nii, et see annaks läbipaistval viisil olulist teavet käimasolevate või lõpuleviidud menetluste kohta ning teeks kättesaadavaks esitatud andmete põhjalikud kvalitatiivsed analüüsid; märgib, et platvormil esitatavat teavet haldavad peamiselt liikmesriigid ja see annab üldise ülevaate riikide rakendusalastest jõupingutustest; peab kahetsusväärseks, et puudub õigusaktil põhinev struktuur, mis võimaldaks paremini mõista rakendamisetappi, sellega seotud probleeme ja ka liikmesriikide probleeme õigusaktide rakendamisel; on seisukohal, et sellise analüütilise lähenemisviisi väljatöötamine suurendaks märkimisväärselt läbipaistvust ja hõlbustaks rakendamise tõenduspõhisemat hindamist kogu ELis; kutsub komisjoni üles parandama platvormi tõhusust ja selle sisu, et seda saaks läbipaistval ja hõlpsalt ligipääsetaval viisil kasutada mitmesugusteks toiminguteks, sealhulgas teatavatel juhtudel võrdluste ja järelduste tegemiseks, ning sellest saaks kasulik vahend seadusandjatele, õiguspraktikutele ja kodanikele, kes otsivad teavet selle kohta, kuidas ELi õigust praktikas järgitakse;

29. rõhutab, et vastutuse ja üldsuse usalduse seisukohast on esmatähtis avaldada teave ülevõtmise ja rikkumisjuhtumite kohta läbipaistvalt ja võimalikult kiiresti; kutsub komisjoni üles tegema sellised andmed avatud ja kasutajasõbralikus vormingus kättesaadavaks ning hõlbustama võrdlusi liikmesriigiti ja poliitikavaldkonniti; kutsub komisjoni üles tagama kõigi ELi õiguse rakendamise jälgimiseks kasutatavate vahendite ja andmebaaside vajaliku läbipaistvuse, sealhulgas tegema üldsusele kättesaadavaks metoodilised märkused, andmete kogumise kriteeriumid ja näitajate selgitused; rõhutab, et läbipaistvus on oluline selleks, et kodanikud, teadlased ja ELi institutsioonid saaksid teha sisulist kontrolli;

30. rõhutab, et kodanike ja ettevõtjate jaoks on vaja läbipaistvust suurendada, kui tegemist on neile liidu õigusest tulenevate õigustega ja mehhanismidega, mis on kättesaadavad nende õiguste rikkumise korral; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama kaebuste esitamise menetluste nähtavust ja kättesaadavust, sealhulgas ajakohastatud digivahendite ja mitmekeelsete teabeportaalide kaudu;

31. nõuab tungivalt, et komisjon tugevdaks ja ajakohastaks oma järelevalvet määruste kohaldamise üle, kuna nende tähtsus liidu peamise seadusandliku vahendina kasvab; võtab teadmiseks määruste kohaldamisega seotud probleemid, mida tõendavad lüngad komisjoni esitatud andmetes, eelkõige seoses andmete täielikkuse, juurdepääsetavuse ja järjepidevusega; palub komisjonil aru anda, kuidas komisjoni järelevalvetegevus ja -tavad on kohandatud määruste kohaldamise ning soovitustega, mis ta esitas kokkuvõtvas aruandes komisjoni töömeetodite kohta ELi õiguse kohaldamise järelevalve puhul;

32. soovitab teise tasandi õigusaktide, nimelt delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide distsiplineeritumat ja piiratumat kasutamist kas õigusaktide mitteolemuslike osade täpsustamiseks või piirates nende kohaldamisala puhtalt tehniliste küsimustega, mis on vajalikud vastavate esimese tasandi õigusaktide kohaldamiseks; rõhutab, et teise tasandi õigusaktide suhtes tuleb kohaldada läbipaistvaid menetlusi, need peavad sisaldama selgeid tähtaegu, need peavad andma kaasseadusandjatele piisavalt aega sisuliseks ja tulemuslikuks kontrolliks ning need tuleb avaldada piisava ajavaruga, et sidusrühmad saaksid valmistuda nõuete täitmiseks, ning toonitab, et sellised meetmed tuleks võimaluse korral teha kättesaadavaks enne esimese tasandi õigusaktide jõustumist või sellega samal ajal, et tagada õiguskindlus ja täidetavus;

33. rõhutab liikmesriikide ja ELi õigusasutuste esmatähtsat rolli kindla kohtupraktika kujundamisel, mis aitab säilitada õiguskindlust kogu ELi ühiskonnas ja siseturul; rõhutab sellega seoses, kui oluline on säilitada kohtusüsteemi sõltumatus, aga ka eraldada õigusasutustele piisavad rahalised ja inimressursid;

34. toonitab, et mõnes liikmesriigis, kus on föderaalne või autonoomsete piirkondadega riigikord, võib ELi õiguse ülevõtmine nõuda mitut õigusloomeprotsessi mitmel valitsustasandil;

35. rõhutab, et tulemuslikuks võitlemiseks raskete kuritegude, korruptsiooni ja terrorismi vastu on tähtis tihedam piiriülene koostöö õigus- ja õiguskaitseasutuste vahel, eelkõige Euroopa Prokuratuuri rolli ja tegevussuutlikkuse suurendamise kaudu;

36. toetab õigusemõistmise vahendite – näiteks e-Evidence'i ja e-CODEXi süsteemide – edasist digitaliseerimist, eelkõige piiriülestes menetlustes, et kiirendada kohtuotsuste tegemist usaldusväärsel viisil;

Lihtsustamine

37. rõhutab, et ELi õiguse lihtsustamist ei tohi segamini ajada dereguleerimisega; toonitab, et komisjoni lihtsustamispüüdlused, mille raames koondatakse eri õigusakte, ei tohiks mingil juhul olla automaatsed ning nende puhul tuleb vajaduse korral teostada põhjalikud mõjuhinnangud ja korraldada sisukad konsultatsioonid sidusrühmadega; rõhutab, et õigusaktide ja menetluste lihtsustamine võib parandada selgust, õiguskindlust ja haldustõhusust; kinnitab, et kvaliteetsed, selged ja järjepidevad Euroopa õigusaktid on peamine eeldus, et liikmesriigid võtaksid need üle tulemuslikult, korrektselt ja ühtselt ning säiliksid olulised poliitilised eesmärgid ja kaitse; toonitab, et sellise lihtsustamisprotsessi eesmärk peab olema vähendada tehnilist keerukust, kaotada regulatiivsed kattuvused, ühtlustada määratlused ja menetlused seotud valdkondi reguleerivates õigusaktides ning tagada liikmesriikide õigussüsteemides rakendamise tehniline teostatavus; juhib

tähelepanu sellele, kui oluline on õigusaktide sidusus, et vältida dubleerimist ja vastuolusid, mis suurendavad keerukust ja takistavad tulemuslikku rakendamist; rõhutab, et halduskoormuse vähendamine on lahutamatult seotud ligipääsetavuse tagamisega, mida on võimalik tulemuslikult saavutada hästi kavandatud, lihtsate ja kõigi kasutajate jaoks kaasavate digivahenditega;

38. märgib, et 2023. aastal avaldati 130 seadusandlikust tavamenetlusest 59 ning 2024. aastal 31 seadusandlikust tavamenetlusest 26 ilma mõjuhinnanguta; märgib lisaks murega, et ajavahemikul 1. detsembrist 2024 kuni 26. septembrini 2025 avaldas komisjon 80 seadusandlikku tavamenetlust, millest ainult 18 puhul tehti kokku 12 mõjuhinnangut; nõuab kõigi õigusaktide puhul mõju hindamist; peab kahetsusväärseks, et seda ei tehtud mitme varasema poliitiliselt tundliku ettepaneku korral;

39. tunnustab komisjoni 2025. aasta tööprogrammis ette nähtud halduskoormuse vähendamise eesmärke; väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle teha ELi õigusaktide puhul stressiteste ja tegeliku olukorra kontrolle, tagamaks, et õigusaktid täidavad tulemuslikult oma poliitilisi eesmärke; tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on õigusakte süstemaatiliselt hinnata tõenduspõhise poliitikakujundamise eesmärgil, nagu on ette nähtud komisjoni parema õigusloome vahendites; nõuab tungivalt, et määratud volinikule antaks vajalikud volitused, ressursid ja analüüsivahendid, et neid jõupingutusi juhtida ning tagada, et kõik õigusaktid on proportsionaalsed, jõustatavad ja eesmärgipärased;

40. rõhutab, et on õigusakte, mida ei ole kunagi kohaldatud; kutsub komisjoni üles selliseid juhtumeid korrapäraselt seirama, hindama mittekohaldamise põhjuseid, otsustama, kas neid on vaja lihtsustada, ja esitama ettepanekuid nende muutmiseks;

41. tuletab meelde, et liidu õigusloome põhineb kaasseadusandjate institutsioonidevahelisel tasakaalul ning ühisel pühendumusel läbipaistvale koostööle kogu õigusloometsükli jooksul; märgib, et see peab kajastuma mitmeaastaste prioriteetide seadmise või läbivaatamise puhul ning kord aastas tehtavas ühisavalduses iga-aastaste institutsioonidevaheliste prioriteetide kohta; kritiseerib teravalt komisjoni viimase aja tava võtta ilma piisava põhjenduseta tagasi seadusandlikke ettepanekuid, eelkõige selliseid, mille üle juba peetakse kolmepoolseid läbirääkimisi, kuna selline tegevus õõnestab institutsioonidevahelise koostöö usaldusväärsust ja demokraatlikku vastutust; tuletab meelde, et komisjoni iga soov võtta tagasi menetluses olevad seadusandlikud aktid, mis kajastuvad komisjoni iga-aastastes tööprogrammides, peab olema nõuetekohaselt põhjendatud, et võimaldada nõuetekohast konsulteerimist ELi kaasseadusandjatega; märgib, et nõuetekohase konsulteerimise puudumine seab ohtu ELi institutsioonide õiguste tasakaalustatud kasutamise, tekitab ettevõtjatele õiguskindlusetust ja õõnestab tavainimeste usaldust ELi õigusloome vastu; kutsub seetõttu

komisjoni üles Euroopa Parlamenti ja nõukogu igakülgselt kaasama juba varases etapis ja kogu tagasivõtmise menetluse jooksul ning teostama enne võimalikku kehtetuks tunnistamist põhjalikud tõenduspõhised mõjuhinnangud, võttes põhjalikult arvesse tulusid ja kulusid, sealhulgas nõuete täitmata jätmise ja tegevusetuse kulusid;

42. soovitab komisjonil esitada õigusakti ettepaneku, et kodifitseerida haldusmenetluste miinimumstandardid kõigis liikmesriikides kooskõlas Euroopa Parlamendi 22. novembri 2023. aasta resolutsiooniga soovitustega komisjonile digitaliseerimise ja haldusõiguse kohta; rõhutab, et selline õigusakt peaks edendama õiglust, läbipaistvust ja digitaliseerimist ELi avalikus halduses, sealhulgas kaitsemeetmeid tehisintellekti vastutustundlikuks kasutamiseks otsuste tegemisel;

43. nõuab, et oluliselt lihtsustataks ELi vahenditest toetuse saajate halduskohustusi, et tagada ELi rahaliste vahendite nõuetekohane ja tulemuslik kasutamine, eelkõige kasutades laiemalt tulemuspõhiseid aruandlusmudeleid, vähendades auditiprotseduuride dubleerimist ning eristades õiguslikult selgelt tahtmatuid vigu ja tahtlikke pettusi; peab kahetsusväärseks, et 2023. aasta lõpuks oli liikmesriikidele välja makstud ainult ligikaudu kolmandik taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest ning seitse liikmesriiki ei olnud 2023. aasta lõpuks taaste- ja vastupidavusrahastust eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise eest ühtegi makset saanud, sest nende valitsused ei olnud täitnud kokkulepitud vahe-eesmärke[10]; rõhutab, et liigne halduskoormus, samuti haldussuutlikkusega seotud probleemid ja keerukad eeskirjad riigi tasandil raskendavad juurdepääsu ELi rahastamisele ja kahjustavad ELi toetuspoliitika usaldusväärsust;

44. nõuab tungivalt, et komisjon hindaks, kas olemasolevad ja tulevased digivaldkonna õigusaktid, sealhulgas küberturvalisuse raamistikud, saaks koondada üheks sidusaks digireeglistikuks (Digital Rulebook); soovitab, et see vahend sisaldaks ühtlustatud määratlusi, ühtseid aruandluskohustusi ja selgeid suuniseid nii avaliku kui ka erasektori osalejatele, et parandada õiguslikku sidusust ja nõuetele vastavust kogu digitaalsel ühtsel turul;

Sektoripõhised elemendid

45. märgib, et kaubanduse valdkonnas on edasilükatud kohaldamiskuupäevadega õigusaktide puhul äärmiselt oluline kehtestada kindlad kuupäevad; tuletab meelde, et komisjoni suunised, mis on vajalikud selliste õigusaktide tulemuslikuks ja ühetaoliseks rakendamiseks, peavad tooma selgust ja õiguskindlust

---

10 Euroopa Kontrollikoja eriaruanne 13/2024: „Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamine – Kavandatust aeglasem edenemine tähendab riske meetmete lõpuleviimisel ja seega ka taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2024.

ega tohi kahjustada alusakti olemust ja eesmärki; peab sellega seoses äärmiselt kahetsusväärseks negatiivset mõju, mida ELi ettevõtjatele ja ELi rahvusvahelistele partneritele avaldavad korduvad viivitused ja selguse puudumine ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste lepingute, mille osaline EL on, kohaldamise kuupäeva ja järkjärgulise üleminekuaja osas; muu hulgas kahjustab see ELi usaldusväärsust ülemaailmsel tasandil;

46. väljendab tööhõive valdkonna puhul heameelt Euroopa Liidu Kohtu otsuse[11] üle, mis suures osas kinnitas piisavat miinimumpalka käsitleva direktiivi[12] õiguspärasust; kutsub üles neid liikmesriike, kes ei ole direktiivi ettenähtud tähtaja jooksul veel oma riigisisesesse õiguskorda üle võtnud, seda viivitamata tegema; nõuab tungivalt, et komisjon säilitaks valvsuse ja võtaks kõik asjakohased meetmed, et tagada direktiivi täielik ja õigeaegne ülevõtmine ning tulemuslik rakendamine; toetab komisjoni pühendumist rikkumismenetluse eelsetes dialoogides tööohutuse ja töötervishoiu valdkonnale, mis hõlbustab riiklikke seadusandlikke muudatusi, mille eesmärk on tugevdada ja ühtlustada töötajate kaitse miinimumtaset, kaitstes seeläbi töötajate õigusi ja aidates kaasa võrdsete tingimuste loomisele kogu liidus; peab kahetsusväärseks, et mitu liikmesriiki on teatavad direktiivid oma riigisisesesse õigusesse üle võtnud vaid osaliselt;

47. väljendab heameelt, et keskkonna valdkonnas on ette võetud keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine; kutsub komisjoni üles avaldama liikmesriikide ja poliitikavaldkondade kaupa iga-aastased rakendamise tulemustabelid, mis sisaldavad masinloetavaid võrreldavaid näitajaid ja juhtumi staatuse metaandmeid ning millesse on integreeritud Euroopa Keskkonnaameti ja Euroopa Kemikaaliameti andmestikud ja mis võimaldavad suundumuste analüüsi ja võrdlusuuringuid; juhib tähelepanu sellele, et 2025. aasta keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise andmetel on ELi keskkonnaõiguse rakendamata jätmise kulud 180 miljardit eurot aastas, samas kui rakendamise puudujääkide kõrvaldamiseks oleks vaja 122 miljardit eurot aastas, mis näitab, et tulemuslik rakendamine kujutab endast pigem head investeeringut kui kulu; rõhutab, et 2. aprilli 2025. aasta seisuga oli keskkonnaõiguse valdkonnas pooleli 309 rikkumismenetlust, millest 45 % olid seotud reostuse ja veega, 24 % jäätmekäitlusega, 24 % looduse ja elurikkusega ning 7 % juhtimisega; kutsub liikmesriike üles tugevdama lubade andmise, kontrollimise ja järelevalve haldussuutlikkust, võtma kasutusele digitaalsed lubade andmise ja

---

11 Euroopa Kohtu 11. novembri 2025. aasta otsus, Taani Kuningriik *vs.* Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu, C-19/23, ECLI:EU:C:2025:865.

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).

täitmise tagamise vahendid ning tagama avalikud keskkonnaandmed tõenduspõhiseks poliitikakujundamiseks ja kodanikujärelevalveks; märgib murega, et rakendusaktide ja delegeeritud õigusaktide rohkus ja kuhjumine võivad kahjustada õigusselgust ning õigeaegset nõuete täitmist haldusasutuste ja kohustatud isikute poolt; rõhutab, et lihtsustamine peaks suurendama selgust ja kindlust, leevendamata seejuures keskkonnakaitse standardeid; kutsub komisjoni üles lisama lihtsustamisalgatustele vastavuse mõjuhinnangud ja suunised spetsialistidele; nõuab tungivalt, et ELi rahastamine viidaks kooskõlla rakendusprioriteetidega, eraldades toetust keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise käigus tuvastatud keskkonnanõuete täitmise puudujääkide kõrvaldamiseks ja kaotades järk-järgult keskkonnakahjulikud toetused; kutsub komisjoni üles kaaluma proportsionaalsete ja sihipäraste tingimuste kehtestamist, kui pidev nõuete rikkumine kahjustab liidu eesmärke;

48. väljendab heameelt selle üle, et komisjon algatas rikkumismenetluse eelsed dialoogid liikmesriikidega, eriti nendega, kes ei esitanud õigeaegselt 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastatud projekte, kuid peab kahetsusväärseks, et liikmesriikidel puudub üksikasjalik täitmise ja järelmeetmete ajakava; rõhutab, kui oluline on ühtlustada ELi kliima- ja keskkonnaalaste õigusaktide, sealhulgas paketi „Eesmärk 55“ ja Euroopa roheleppe rakendamist; nõuab integreeritud järelevalvet, paremaid täitmise tagamise mehhanisme ning suuremat kooskõla ELi kliimaeesmärkide ja riiklike strateegiate vahel, et tagada liidu keskkonnaalaste kohustuste õigeaegne ja sidus täitmine;

49. märgib, et hiljuti vastu võetud õigusaktide, sealhulgas uuesti sõnastatud energiatõhususe direktiivi[13], taastuvenergia direktiivi[14], elektrituru korralduse paketi ja hoonete energiatõhususe direktiivi[15] õigeaegne ja tulemuslik rakendamine on oluline, et saavutada liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid ning tagada täielikult integreeritud ja ühendatud energialiidu väljakujundamine kooskõlas määrusega (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste

---

13 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 (ELT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1275 hoonete energiatõhususe kohta (ELT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

kohta[16], sealhulgas selle eelseisva läbivaatamisega, ning määrusega (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist[17]; rõhutab, et püsivad tõkked, nagu pikad ja keerukad haldusmenetlused, ebapiisav digitaliseerimine, puudulik haldussuutlikkus puudumine lubasid andvates ja reguleerivates asutustes ning õigusaktide ebajärjekindel või hilinenud ülevõtmine liikmesriikides, takistavad jätkuvalt liidu energiaalase õiguse ühetaolist kohaldamist, aeglustavad energiataristu ja -ühenduste ajakohastamist ning häirivad energia siseturu tulemuslikku toimimist;

50. peab kahetsusväärseks, et täitmise tagamine energeetika valdkonnas moodustab jätkuvalt märkimisväärse osa rikkumismenetlustest, peamiselt ELi õigusaktide mittetäieliku või ebaõige ülevõtmise tõttu; rõhutab, et puudused määruse (EL) 2022/869 ning määruse (EL) 2018/1999 energiataristut ja energiaühendusi käsitlevate sätete rakendamisel aeglustavad veelgi riikide energiasüsteemide integreerimist ning takistavad ELi energia- ja kliimaeesmärkide saavutamist; kutsub komisjoni üles tagama sidusama lähenemisviisi rikkumismenetluste, määruse (EU) 2018/1999 kohase järelevalve ning tehnilise toe instrumendi kaudu antava tehnilise toe vahel, et tegeleda ebapiisavast haldussuutlikkusest või õigusselguse puudumisest tulenevate nõuete rikkumise juhtumitega; julgustab komisjoni seadma prioriteediks täitmise tagamise ja juhendamise meetmed, mis hõlbustavad energia siseturu ja energialiidu väljakujundamiseks hädavajalike ühishuviprojektide ja muu piiriülese taristu õigeaegset valmimist;

51. nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid täielikult ja nõuetekohaselt üle nõukogu raamotsuse 2008/913/JSK ja digiteenuste määruse ning rakendaksid neid, ning kutsub komisjoni üles jätkama rikkumismenetluste algatamist süsteemse mittevastavuse juhtumite korral; väljendab erilist heameelt selle üle, et komisjonis on loodud uus üksus, mis tegeleb digiteenuste määruse rakendamise ja selle täitmise tagamisega, mis peaks võimaldama võtta konkreetseid

---

16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/869 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 715/2009, (EL) 2019/942 ja (EL) 2019/943 ning direktiive 2009/73/EÜ ja (EL) 2019/944 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 347/2013 (ELT L 152, 3.6.2022, lk 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

17 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

meetmeid väga suurte platvormide suhtes, mis ei järgi seadust, ning võtta nõuetekohaseid järelmeetmeid seoses komisjoni ja riiklike digiteenuste koordinaatorite vahelise koostööga;

52. toob esile asjaolu, et põllumajanduse valdkonnas moodustab ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) ELi eelarvest suurima osa ehk 31 % 2021.–2027. aasta kogukuludest; rõhutab, et on väga oluline, et ELi õigusakte ja ÜPP kontrollisüsteeme rakendataks ja nende täitmine tagataks tulemuslikult nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, et tagada ELi ja selle kodanike finantshuvide toimiv kaitse ELi vahendite väärkasutamise eest, mis võib kahjustada põllumajandustootjaid ja selle poliitika mainet üldsuse silmis; juhib tähelepanu asjaolule, et teatavates liikmesriikides on ELi õiguse rikkumise, korruptiivse tegevuse või organiseeritud kuritegevuse tõttu esinenud maa hõivamist ja toetuste väärkasutamist; rõhutab, et selliste kuritarvituste vastu võitlemiseks tuleb liidu õigust nõuetekohaselt rakendada ning võtta tulemuslikke järelevalve- ja kontrollimeetmeid; rõhutab sellega seoses, et andmed põllumajandustoetuste jaotamise kohta ei ole läbipaistvad ega üldsusele kättesaadavad; väljendab muret selle pärast, et ehkki varade sissenõudmise valdkonnas on kehtestatud arvukalt õigusakte, takistavad õigusalast koostööd endiselt märkimisväärsed erinevused liikmesriikide õigussüsteemide vahel ja ühtlustatud eeskirjade puudumine; rõhutab, et ELi finantsmäärust[18], eelkõige selle artiklit 61, tuleb kõigis liikmesriikides järgida ja selle täitmine tagada ning seda tuleb kohaldada kõigi ELi fondidest makstavate toetuste, sealhulgas põllumajanduse otsetoetuste puhul;

53. tuletab meelde, et audiovisuaal- ja meediapoliitika ning kultuuri valdkonnas on oluline valdkonda reguleerivate õigusaktide, eelkõige Euroopa meediavabaduse määruse[19] õigeaegne ja tulemuslik rakendamine, et tagada kestlik, mitmekesine ja vastupidav meedia ökosüsteem, mis suudab võidelda desinformatsiooni vastu; rõhutab vajadust rakendada rahastamisvahendeid iga-aastaste programmitöö perioodide raames viisil, mis on kooskõlas määrusega (EL) 2021/818[20] kehtestatud kriteeriumidega, eriti programmi „Loov Euroopa 2021–2027“ puhul, mille peamine ülesanne on toetada

---

18 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

19 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1083, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL (Euroopa meediavabaduse määrus) (ELT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

20 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/818, millega luuakse programm „Loov Euroopa” (2021–2027) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1295/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj).

kultuurisektorit ning kaitsta loovisikute sõltumatust ja kunstivabadust; kutsub komisjoni üles hindama põhjalikult ja tasakaalustatult audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi[21], mis on peamine liidus audiovisuaal- ja meediasisu reguleeriv õigusakt;

54. kutsub komisjoni üles tagama siseturu eeskirjade ühtse kohaldamise ja tulemusliku täitmise tagamise kõigis valdkondades; väljendab tõsist muret Euroopa loovisikutele peale sunnitud õigustest ühekordse tasu eest loobumise (*buy-out*) tavade pärast, eelkõige seoses välisriigi seadustel ja kohtualluvusel põhinevate lepingutega, millega võidakse kõrvale hoida ELi asjakohase ja proportsionaalse tasu standarditest; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks ettepaneku konkreetse õigusakti kohta, millega kehtestatakse kaitsemeetmed sellise kõrvalehoidmise vältimiseks ja tagatakse, et Euroopa loovisikud saavad toimivalt tugineda oma ELi õigusest tulenevatele õigustele ja neid jõustada;

55. märgib murega, et varjupaika, rännet, andmekaitset, õigusalast koostööd ja õiguskaitset käsitlevate peamiste õigusaktide ülevõtmisel ja rakendamisel esineb püsivalt puudusi;

56. märgib, et puudub aruandlus nii ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 kohaldamise kohta, selles ette nähtud diskrimineerimise vastu võitlemise meetmete kohta – sealhulgas Euroopa ligipääsetavuse akti[22] kaudu – kui ka ELi noortestrateegia kohta; tuletab meelde võetud kohustust saavutada 2030. aastaks Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärgid tugeva sotsiaalse Euroopa nimel, mis on õiglane, kaasav ja võimalusterohke; kutsub komisjoni üles pühendama tulevastes aruannetes konkreetsed peatükid nende tähtsate poliitikavaldkondade rakendamisele; soovitab komisjonil kaasata oma poliitikakujundamisse üksikasjaliku teabe vaenukuritegude vastu võitlemise, soolise aspekti arvestamise ja ELi noortetestide süstemaatilise kohaldamise kohta;

o
o o

57. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

---

21 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda (ELT L 303, 28.11.2018, lk 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj).

22 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).